

Επικαιρότητα εν συντομία...

Επικαιρότητα εν συντομία...

Η υπόθεση *Greenpeace Nordic and Others v. Norway* (ΕΔΔΑ, 28.10.2025, Υπόθεση αρ. 34068/21) αφορά τη χορήγηση από τη Νορβηγία αδειών έρευνας υδρογονανθράκων στη Θάλασσα Μπάρεντς. Το Δικαστήριο αναγνώρισε *locus standi* στις προσφεύγουσες περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά όχι στα φυσικά πρόσωπα, και εξέτασε την υπόθεση υπό το φως του άρθρου 8 ΕΣΔΑ (Δικαίωμα σεβασμού της Ιδιωτικής και Οικογενειακής Ζωής). Παρότι δεν έγινε δεκτό ότι η επίμαχη αδειοδοτική απόφαση συνιστούσε παραβίαση του άρθρου 8, λόγω της δυνατότητας θεραπείας των διαπιστωθεισών διαδικαστικών ελλείψεων σε μεταγενέστερο στάδιο πριν από την τελική έγκριση έργων, η απόφαση έχει ιδιαίτερη σημασία ως προς το περιεχόμενο των υποχρεώσεων, που απορρέουν από τη διάταξη αυτή. Ειδικότερα, το ΕΔΔΑ ανέδειξε ότι το άρθρο 8 λειτουργεί ως πλαίσιο αξιολόγησης των διαδικαστικών εγγυήσεων, που οφείλει να διασφαλίζει το κράτος σε αποφάσεις με δυνητικά σοβαρές κλιματικές επιπτώσεις, επιβάλλοντας τη διενέργεια συνολικής, έγκαιρης και επιστημονικά τεκμηριωμένης εκτίμησης των κλιματικών συνεπειών νέας εξόρυξης ορυκτών καυσίμων, η οποία δεν μπορεί να περιορίζεται στις άμεσες ή εδαφικές εκπομπές, αλλά οφείλει να καλύπτει, και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από την καύση των εξορυσσόμενων πόρων, ανεξαρτήτως του τόπου όπου αυτή λαμβάνει χώρα. Με την απόφαση αυτή, και παρά το απορριπτικό της αποτέλεσμα, το ΕΔΔΑ διευρύνει το πλαίσιο αξιολόγησης των Μελετών Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και την κρατική ευθύνη για τις διαδικαστικές προϋποθέσεις, που συνδέονται με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Παντελίτσα Σφρηιαδάκη

....

Η υπόθεση αφορούσε το ζήτημα της δυνατότητας των κρατών μελών να απαγορεύουν την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (GMOs) στην επικράτειά τους. Τα κράτη μέλη, παρότι ορισμένες ποικιλίες GMOs είχαν εγκριθεί σε επίπεδο ΕΕ, επιθυμούσαν να υιοθετήσουν αυστηρότερα μέτρα για λόγους περιβαλλοντικού κινδύνου και προστασίας της δημόσιας υγείας. Η προσφυγή ανέκυψε λόγω αμφισβήτησης από ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς σχετικά με το κατά πόσο τέτοιες απαγορεύσεις συνάδουν με το ενωσιακό δίκαιο και ιδίως με το πλαίσιο έγκρισης και επιτήρησης των GMOs.

Το ΔΕΕ έκρινε ότι τα κράτη μέλη μπορούν, υπό προϋποθέσεις, να απαγορεύουν την καλλιέργεια GMOs, ακόμη κι όταν αυτοί έχουν εγκριθεί ενωσιακά. Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής απαιτεί επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση και συμμόρφωση με τις προβλέψεις του ενωσιακού πλαισίου περί κινδύνων. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η περιβαλλοντική προστασία και η προληπτική αρχή επιτρέπουν στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα μεγαλύτερης αυστηρότητας, εφόσον δεν αντιβαίνουν στην ενιαία λειτουργία της εσωτερικής αγοράς

Philippe Jougleux

....

Η υπόθεση αφορούσε την απόφαση της Ουγγαρίας να ψηφίσει κατά της κοινής θέσης του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή επανатаξινόμηση της κάνναβης, στο πλαίσιο διαδικασιών διεθνών οργανισμών. Η ΕΕ είχε διαμορφώσει κοινή στάση, δεσμευτική για τα κράτη μέλη κατά

Greenpeace Nordic and Others v. Norway (ΕΔΔΑ, 28.10.2025, Υπόθεση αρ. 34068/21)

ΔΕΕ, Fidenato (Joined Cases C-364/24 & C-393/24, 5.2.2026)

ΔΕΕ, Commission v Hungary (C-271/23, 27.1.2026)

Επικαιρότητα εν συντομία...

την ψηφοφορία τους. Η Ουγγαρία, εντούτοις, παρέβη τη γραμμή που είχε συμφωνηθεί, προκαλώντας νομική αμφισβήτηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προς την τήρηση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας και της ενιαίας διεθνούς εκπροσώπησης της Ένωσης.

Το ΔΕΕ διαπίστωσε ότι η Ουγγαρία παρέβη τις υποχρεώσεις της βάσει του ενωσιακού δικαίου όταν καταψήφισε την κοινή θέση του Συμβουλίου. Το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι τα κράτη μέλη δεσμεύονται να στηρίζουν και να μην υπονομεύουν τη συλλογική δράση της Ένωσης στο διεθνές πεδίο. Η ενέργεια της Ουγγαρίας παραβίασε την αρχή της ενωσιακής ενότητας στην εξωτερική εκπροσώπηση και συνιστούσε σαφή παράβαση της υποχρέωσης πίστης και συνεργασίας

Philippe Jouglaux

.....

Η κρίση του 'Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων(ΕΔΔΑ)' σε υπόθεση Δυσφήμισης για Κριτική Δικηγόρου, για "παραβίαση της Ελευθερίας Έκφρασης"(3.7.2025). Αρχικά, στην υπόθεση Arvanitis και Phileleftheros Public Company Limited κατά Κυπριακής Δημοκρατίας(προσφ. 49917/22), το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ, σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης. Οι προσφεύγοντες, δημοσιογράφος και εκδοτική εταιρεία της εφημερίδας «Φιλελεύθερος», καταδικάστηκαν από τα κυπριακά δικαστήρια επιδικάζοντας αποζημίωση αξίας 12.000 ευρώ(€) για δυσφημιστικό άρθρο του 2007, που κατέκρινε γνωστό δικηγόρο για τον τρόπο ανάκτησης έργων τέχνης απολεσθέντων, κατά την περίοδο της τουρκικής εισβολής το 1974 στην Κύπρο. Ειδικότερα, το άρθρο, απαντώντας σε δημοσίευμα του δικηγόρου στο «Βήμα», περιείχε υπερβολικές εκφράσεις περί «επαναγοράς» και «συμφωνίας με κλέφτες», εντασσόμενο στο πλαίσιο διεκδίκησης της ελληνοκυπριακής περιουσίας.

Εν τέλει, το ΕΔΔΑ έκρινε ότι το δημοσίευμα αφορούσε δημόσιο ενδιαφέρον, αποτελούσε απάντηση σε δημόσιο διάλογο και βασιζόταν σε επαρκή πραγματικά στοιχεία, παρότι ήταν υπερβολικό. Τα εθνικά δικαστήρια υιοθέτησαν περιοριστική προσέγγιση, αγνοώντας τη φύση της δημοσιογραφικής κριτικής και προκαλώντας «chilling effect» στη δημόσια συζήτηση. Επιδικάστηκαν 24.980(€) ευρώ για υλική ζημία, 6.500(€) ευρώ για ηθική βλάβη και 8.919(€) ευρώ για έξοδα.

Μαρία Ελευθερίου

.....

Η υπόθεση σχετικά με 'αιτηση απο τη βουλγαρία στη βάση του αρθρου 56(1)(β) για εκτέλεση διατάγματος διατροφής κατά του Χ.Χ. Αρχικά, το Οικογενειακό Δικαστήριο Λευκωσίας στην Υπόθεση 14/2023 "σχετικά με 'αιτηση απο τη βουλγαρία στη βάση του αρθρου 56(1)(β) για εκτέλεση διατάγματος διατροφής κατά του Χ.Χ. ", απέρριψε εξ ολοκλήρου την αίτηση για τροποποίησης διατροφής ανηλίκου τέκνου, η οποία είχε διαβιβαστεί από την Κεντρική Αρχή της Βουλγαρίας σύμφωνα με το άρθρο 56 του Κανονισμού (ΕΚ) 4/2009. Η αιτούσα μητέρα, κάτοικος Βουλγαρίας, επιδίωκε αύξηση της διατροφής που είχε επιδικαστεί το 2019 από βουλγαρικό δικαστήριο εις βάρος του Κύπριου πατέρα. Το Δικαστήριο, εφαρμόζοντας το άρθρο 8 παρ. 1 του Κανονισμού σε συνδυασμό με την εθνική νομολογία περί ουσιαδους μεταβολής των περιστάσεων, έκρινε ότι δεν αποδείχθηκε καμία σημαντική αλλαγή στις ανάγκες του τέκνου ή στην οικονομική δυνατότητα του υπόχρεου. Τα στοιχεία που προσκομίστηκαν χαρακτηρίστηκαν ανεπαρκή και παρωχημένα, μη πληρώνοντας τις απαιτήσεις του κυπριακού δικαίου. Ως αποτέλεσμα, η αίτηση απορρίφθηκε και τα δικαστικά έξοδα επιδικάστηκαν υπέρ του καθ' ου η αίτηση και εις βάρος της αιτούσας, όπως θα υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή και θα εγκριθούν από το Δικαστήριο. Η απόφαση ενισχύει την αποτρεπτική λειτουργία έναντι αβάσιμων διασυνοριακών αιτήσεων τροποποίησης διατροφής.

Μαρία Μαγδαλένα Muntean

**Arvanitis και
Phileleftheros
Public Company
Limited κατά Κυ-
πριακής Δημοκρα-
τίας
(ΕΔΔΑ,
03/07/2025,
αρ.49917/2022)**

**Οικογενειακό Δι-
καστήριο Λευκω-
σίας – Υπόθεση
14/2023(30 Νοεμ-
βρίου 2025)**

Επικαιρότητα εν συντομία...

Το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών Πάφου εξέδωσε καθοριστική απόφαση στην υπόθεση Nikolinka Bojilova κατά της εταιρείας S & P Tomazou Protea Bakery Limited. Η αιτήτρια, Βουλγάρα υπήκοος και μόνιμη κάτοικος Κύπρου, εργαζόταν από το 2011 ως ζαχαροπλάστρια/άρτοποιός με μηνιαίο μισθό €900. Η εργασιακή της σχέση τερματίστηκε την 1η Φεβρουαρίου 2018 υπό αμφισβητούμενες συνθήκες. Μετά από πλήρη ακροαματική διαδικασία και εξέταση μαρτυριών, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εργαζόμενη οδηγήθηκε σε εξαναγκαστική παραίτηση (constructive dismissal) και αποφάσισε υπέρ της. Επιδικάστηκε συνολική αποζημίωση ύψους €4.361,70 με νόμιμο τόκο από την ημερομηνία καταγγελίας, καθώς και δικηγορικά έξοδα €2.000,00 πλέον Φ.Π.Α. εις βάρος της εργοδότης εταιρείας. Η απόφαση θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς επιβεβαιώνει την αυστηρή εφαρμογή της νομολογίας περί εξαναγκαστικής παραίτησης στην Κύπρο και ενισχύει την προστασία εργαζομένων χαμηλής αμοιβής, ιδίως υπηκόων τρίτων χωρών. Αναμένεται να αποτελέσει σημείο αναφοράς για παρόμοιες εργατικές διαφορές στο μέλλον.

Μαρία Μαγδαλένα Muntean

.....

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act) τέθηκε σε ισχύ από την 1η Αυγούστου 2024, αποτελώντας την πρώτη ολοκληρωμένη παγκόσμια ρύθμιση για την ΤΝ, με σταδιακή εφαρμογή και προσέγγιση βασισμένη στον κίνδυνο. Στόχος του είναι η προώθηση ασφαλούς και ανθρωποκεντρικής τεχνητής νοημοσύνης, η προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων και η ενίσχυση της καινοτομίας. Στο πλαίσιο των απαράδεκτων κινδύνων, απαγορεύονται οκτώ πρακτικές, όπως η χειραγώγηση συμπεριφοράς, η κοινωνική βαθμολόγηση και η βιομετρική αναγνώριση σε πραγματικό χρόνο από αρμόδιες αρχές, με έναρξη ισχύος τον Φεβρουάριο του 2025. Για τους υψηλούς κινδύνους, προβλέπονται ειδικές υποχρεώσεις για συστήματα ΤΝ σε κρίσιμους τομείς, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση και η δικαιοσύνη, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης κινδύνων, της χρήσης δεδομένων υψηλής ποιότητας και της ανθρώπινης εποπτείας, με πλήρη εφαρμογή από τον Αύγουστο του 2026 έως το 2027. Σε ό,τι αφορά τη διαφάνεια, απαιτείται υποχρεωτική ενημέρωση για αλληλεπίδραση με ΤΝ και σαφής σήμανση παραγόμενου περιεχομένου. Τέλος, για τα μοντέλα γενικής χρήσης ΤΝ (GPAI), εισάγονται ρυθμίσεις διαφάνειας και διαχείρισης των συστημικών κινδύνων από τον Αύγουστο του 2025, συνοδευόμενες από πρότυπα και κώδικες πρακτικής. Συμπληρωματικά, η διακυβέρνηση του Κανονισμού ανατίθεται στο Γραφείο ΤΝ, στις Εθνικές Αρχές και στο Συμβούλιο ΤΝ.

Μαρία Ελευθερίου

.....

Ενόψει των επικείμενων κοινοβουλευτικών εκλογών του επόμενου έτους, άνοιξε πριν από λίγες ημέρες η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Η τελευταία αναθεώρηση έλαβε χώρα το 2019. Έκτοτε, οι εξελίξεις στο εσωτερικό της χώρας έχουν καταστήσει σαφές ότι υπάρχουν άρθρα του Συντάγματος, τα οποία χρήζουν ρυθμιστικής παρέμβασης. Μάλιστα, ο Πρωθυπουργός στο μήνυμά του για τη Συνταγματική Αναθεώρηση τόνισε ότι το Σύνταγμα του 1975, παρά την ομαλότητα που εξασφάλισε για πενήντα χρόνια, είναι ένα κείμενο του 20ου αιώνα και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως στις απαιτήσεις του 21ου αιώνα. Για τον λόγο αυτό, απαιτούνται, όπως επισήμανε, τολμηρά βήματα προόδου, ώστε ο θεμελιώδης νόμος του Κράτους να συμβαδίζει με τις ραγδαίες εξελίξεις της εποχής.

Ο Πρωθυπουργός υπογράμμισε στην ομιλία του πέντε βασικούς άξονες πάνω στους οποίους θα κινηθεί η εξαναγκαστική Συνταγματική Αναθεώρηση. Ο πρώτος άξονας είναι η τροποποίηση του άρθρου, ήτοι του άρθρου περί ευθύνης υπουργών για ποινικά αδικήματα που τελούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Το εν λόγω άρθρο έχει βρεθεί πολλές φορές στο επίκεντρο της πολιτικής αντιπαράθεσης και έχει αποτελέσει αντικείμενο δριμείας κριτικής, καθώς,

'Nikolina Bojilova ' v. S&P Tomazou protea bakery ltd σχετικά με εργατικές διαφορές Αρ. Αίτησης: 164/18 Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών Πάφου (2025)

Ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act) – Ενημέρωση Εφαρμογής (Νοέμβριος 2025)

Συνταγματική Αναθεώρηση (Ελλάδα)

Επικαιρότητα εν συντομία...

αντί να προστατεύει την κυβερνητική λειτουργία από αβάσιμες και χωρίς προηγούμενο σοβαρό έλεγχο διώξεις για αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων των Υπουργών, θεωρείται ότι στην πράξη λειτουργεί περισσότερο ως θεσμός πολιτικής τιμωρησίας, δημιουργώντας ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ των πολιτών και των Υπουργών, τουλάχιστον αναφορικά με την ποινική τους αντιμετώπιση. Πρόσφατα, το ζήτημα της αναθεώρησης του επίμαχου άρθρου επανήλθε στον δημόσιο διάλογο μετά το συνταρακτικό δυστύχημα των Τεμπών. Ο Πρωθυπουργός, δίνοντας έμφαση στην ανάγκη αλλαγής του άρθρου 86, προϋπέθεσε ότι η επικείμενη Αναθεώρηση θα έχει ως στόχο την ενίσχυση και διεύρυνση της συμμετοχής των τακτικών δικαστών σε υποθέσεις τυχόν ποινικής ευθύνης Υπουργών, όσο αυτοί ασκούν τα καθήκοντά τους, μειώνοντας πιθανώς την εμπλοκή της Βουλής στην ίδια διαδικασία.

Ένα δεύτερο σημείο, στο οποίο στάθηκε ο Πρωθυπουργός, ήταν αυτό της διαρκούς αξιολόγησης στον τομέα της δημόσιας διοίκησης. Κατά την εκτίμηση του, για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης απαιτείται συνεχής αξιολόγηση, με τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων να μη θεωρείται πλέον δεδομένη.

Στο επίκεντρο των τροποποιήσεων θα βρεθεί και το άρθρο 16 του Συντάγματος, το οποίο είναι πλέον μάλλον παρωχημένο, δεδομένης της ψήφισής του ν. 5064/2025 για τη λειτουργία μη κερδοσκοπικών παραρτημάτων αλλοδαπών πανεπιστημίων στην Ελλάδα, δυνάμει του οποίου αδειοδοτήθηκαν και άρχισαν τη λειτουργία τους τα πρώτα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Ενόψει της σημαντικής αυτής τομής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και σε συνδυασμό με την πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, το κρατικό μονοπώλιο στην ανώτατη εκπαίδευση μοιάζει πλέον αναχρονιστικό και η τροποποίησή του είναι αναπόφευκτη. Αλλαγές φαίνεται να ετοιμάζονται και όσον αφορά τη θητεία του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο Πρωθυπουργός υποστήριξε ότι θα προτείνει να αλλάξει το ισχύον καθεστώς, προς την κατεύθυνση της θέσπισης μίας και μοναδικής, εξαετούς θητείας του εκάστοτε Προέδρου της Δημοκρατίας.

Τελευταίος από τους άξονες στους οποίους θα κινηθεί η Συνταγματική Αναθεώρηση φαίνεται να είναι η τροποποίηση του άρθρου 90 του Συντάγματος και, ειδικότερα, οι διατάξεις του σχετικά με την εκλογή της ηγεσίας των Ανωτάτων Δικαστηρίων. Κατά την κρίση του Πρωθυπουργού, απαραίτητη είναι η συμμετοχή των ιδίων των δικαστών στη διαδικασία ανάδειξης της ηγεσίας των Ανωτάτων Δικαστηρίων της Ελλάδας, αλλαγή η οποία έχει εκφραστεί πολλάκις μέσα στα χρόνια.

Σε κάθε περίπτωση, η συζήτηση περί Συνταγματικής Αναθεώρησης βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και οι εξαναγκασθείσες αλλαγές πιθανώς να μην επέλθουν ή να λάβουν αρκετά διαφορετική μορφή.

.....

**Achtypi κατά Ελ-
λάδας της
03.02.2026
(ΕΔΔΑ, προσφ. α-
ριθ. 58669/19,
03.02.2026)**

Μία αρνητική εξέλιξη για τη δικαστηριακή πρακτική της Ελλάδας έλαβε χώρα προ ολίγων ημερών, καθώς στις 03/02/2026 το ΕΔΔΑ, στην υπόθεση Achtypi κατά Ελλάδος, καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση του τεκμηρίου της αθωότητας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ.

Ειδικότερα, η απόφαση Achtypi κατά Ελλάδος αφορά την παραβίαση του τεκμηρίου της αθωότητας της προσφεύγουσα στο ΕΔΔΑ, εξαιτίας δηλώσεων που περιλαμβάνονταν σε δικαστική απόφαση εκδοθείσα στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας εναντίον συγκατηγορούμενης της προσφεύγουσας, ενώ η τελευταία δεν είχε ακόμη δικαστεί.

Σχετικά με το ιστορικό της υπόθεσης, η προσφεύγουσα εργαζόταν ως δημόσια υπάλληλος στο τμήμα απονομής συντάξεων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Το έτος 2013 ασκήθηκε σε βάρος αυτής και άλλων τεσσάρων ατόμων ποινική δίωξη για απάτη σε βάρος νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, παράβαση καθήκοντος και υπεξαγωγή εγγράφων. Κατόπιν αναίρεσης της καταδικαστικής απόφασης από τον Άρειο Πάγο δυνάμει ακυρότητας του κλητηρίου θεσπίσματος, η υπόθεση παραπέμφθηκε εκ νέου στο Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων Αθηνών.

Το Εφετείο, κατά την επανεκδίκαση της υπόθεσης, με την υπ αριθμόν 2634/2019 απόφασή του, διαπίστωσε την ακυρότητα του κλητηρίου θεσπίσματος και τη συναικόλουτη παραγραφή

Επικαιρότητα εν συντομία...

των κατηγοριών εναντίον της προσφεύγουσας, αφού ένα άκυρο κλητήριο θέσπισμα δεν αναστέλλει τον χρόνο παραγραφής των αδικημάτων. Χώρισε, λοιπόν, τη διαδικασία κατά της προσφεύγουσας από εκείνη κατά των λοιπών συγκατηγορουμένων και παρέπεμψε την υπόθεσή της στον αρμόδιο εισαγγελέα. Εντούτοις, κατά την εξέταση της ποινικής ευθύνης ενός εκ των τεσσάρων υπολοίπων συγκατηγορουμένων της προσφεύγουσας, την Ε.Μ., για ηθική αυτουργία σε απάτη, το δικαστήριο προέβη σε εκτενείς αναφορές στο ρόλο της προσφεύγουσας με ρητή, μάλιστα, μνεία στο ονοματεπώνυμό της. Συγκεκριμένα, διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα συνέταξε νέο έντυπο υπολογισμού ημερών ασφάλισης, εξέδωσε αποφάσεις απονομής σύνταξης βάσει αναληθών στοιχείων και είχε δόλο να αυξηθεί η σύνταξη του αδελφού της Ε.Μ. Το δικαστήριο κατέληξε ότι η Ε.Μ., με τις πιέσεις και τις παρακλήσεις της, παρακίνησε την προσφεύγουσα να τελέσει την απάτη, την οποία η τελευταία τελικά διέπραξε. Με άλλα λόγια, το δικαστήριο δεν περιορίστηκε σε ουδέτερη αφήγηση των πραγματικών περιστατικών, αλλά προχώρησε σε αξιολογική και νομική αποτίμηση στοιχείων της πράξης και, ειδικά, του υποκειμενικού της στοιχείου.

Εν συνεχεία, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών, με την υπ' αριθ. 2480/2021 διάταξη του, διέταξε την οριστική παύση της ποινικής δίωξης κατά της προσφεύγουσας λόγω παραγραφής.

Το πρόβλημα στην προκειμένη περίπτωση είναι διπλό. Αφενός, λόγω του τρόπου με τον οποίο έχει ρυθμισθεί η ηθική αυτουργία στην ελληνική έννομη τάξη, ήτοι με την εξάρτησή της μονάχα από την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης κάποιου εγκλήματος από τον φυσικό αυτουργό, και ούσα πλήρως απαγκιστρωμένη από την υποκειμενική υπόσταση του φυσικού αυτουργού, δεν είναι αναγκαίο να μνημονεύεται ο δόλος του φυσικού αυτουργού στην κρίση περί της ενοχής του ηθικού αυτουργού. Συνεπώς, η κρίση του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων στην προκειμένη περίπτωση ήταν υπερβολική, καθώς παρέλειψε να αποφύγει την παροχή περισσοτέρων πληροφοριών από τις αναγκασίες για τη θεμελίωση της ποινικής ευθύνης της Ε. Μ., πρακτική αντίθετη σε πάγια νομολογία του ΕΔΔΑ σχετικά με την περιφρούρηση του τεκμηρίου της αθωότητας.

Αφετέρου, καίτοι το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων χώρισε τη διαδικασία κατά της προσφεύγουσας προτού εξετάσει τυχόν ποινική ευθύνη της Ε.Μ., κατά την εκτίμηση της ευθύνης της Ε.Μ. αναφέρθηκε επανειλημμένα στην προσφεύγουσα ως «κατηγορούμενη» και με το ονοματεπώνυμό της, ενώ ήταν πλέον δεδομένο ότι τυχόν ποινική της ευθύνη θα αποτελούσε αντικείμενο διερεύνησης χωριστής διαδικασίας που θα λάμβανε χώρα σε μεταγενέστερο στάδιο. Με βάση τα παραπάνω, το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε ότι οι ανεπιφύλακτες δηλώσεις του ελληνικού δικαιοδοτικού οργάνου δεν συνοδεύονταν από ουδεμία διευκρίνιση ικανή να άρει την εντύπωση ότι το Εφετείο προέβαινε εμμέσως σε κρίση επί της ποινικής ευθύνης της προσφεύγουσας. Αυτό αντίκειται στη νομολογία του ΕΔΔΑ περί του τεκμηρίου της αθωότητας, καθώς σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να γίνεται ξεκάθαρο ότι τυχόν αναφορές σε τρίτους, πέραν του κρινόμενου προσώπου δεν συνιστούν κρίση και επί δικής τους ποινικής ευθύνης. Έτσι, το ΕΔΔΑ θεώρησε ότι οι δηλώσεις του Εφετείου στην αιτιολογία της υπ αριθμόν 2634/2019 απόφασής του προεξοφλούσαν την ενοχή της προσφεύγουσας.

Για τους παραπάνω λόγους, το ΕΔΔΑ διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ και επιδίκασε στην προσφεύγουσα το ποσό των 3.000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη. Το παραπάνω παράδειγμα αποτελεί μία ηχηρή υπενθύμιση της σπουδαιότητας του τεκμηρίου της αθωότητας και της προσοχής που πρέπει να επιδεικνύουν τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα κατά την εκτέλεση του έργου τους, ώστε να μην το παραβιάζουν.

Νικόλαος Μαυρίδης